Bliv mor og du vil fortryde

Jeg-fortælleren i Sheila Getis "Moderskab" er 37 år og forfatter. Hun er forelsket i Miles, som hun bor sammen med, og hun har succes med sine bøger. Men hun er også pinefuldt bevidst om, at spørgsmålet om børn eller ej kræver et svar. Foto: Narisa Ladak.

Ulla Hinge Thomsen
01.12.2024

BØGER // ANMELDELSE – Bliv mor og du vil fortryde. Bliv ikke mor og du vil fortryde. Den canadiske forfatter Sheila Getis undersøgelse af spørgsmålet "skal jeg få et barn?" er en velskrevet beskrivelse af en kvindes eksistentielle overvejelse.

Moderskab

Forfatter: Sheila Heti
Forlag: Grif
Oversat af: Juliane Wammen
Udkom november 2024.

"Min mor græd i fyrre dage og fyrre nætter. Lige så længe jeg har kendt hende, har jeg vidst, at hun græd (...) Det bliver en bog, der forebygger tårer – forebygger min mors gråd og min. Den er lykkedes for mig, hvis min mor efter at have læst den holder op med at græde for altid."

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Sådan lyder det i starten af *Moderskab*. Jeg-fortælleren er 37 år og forfatter. Hun er forelsket i Miles, som hun bor sammen med, og hun har succes med sine bøger. Men hun er også pinefuldt bevidst om, at spørgsmålet om børn eller ej kræver et svar.

> Hendes projekt er at hele sin mor, og i den forstand viser bogen stilfærdigt, hvordan traumer kan sætte en stopper for det naturlige, nemlig at lyse fremad mod de næste generationer

I dagbogsform vender og drejer hun derfor over tre år spørgsmålet: *Skal jeg blive mor?* Hun leder først og fremmest i sig selv, men lader sig også inspirere af det kinesiske spådomssystem *I Ching* og kaster mønter op i luften for at tolke måden, de lander på som et ja eller nej, som her:

”Vil denne bog være til gavn for min sjæl?

ja

Jeg gør altså alt det rigtige?

ja

Håndterer jeg mit parforhold forkert?

nej”

At leve livet bagudvendt

Ud over at ruminere og skrive fylder parforholdet med Miles mest i forfatterens hverdag. De to skændes en del – vi får ikke at vide om hvad – hun græder, og Miles bliver vred over hendes følelser. Alligevel er hun overbevist om, at han er hendes eneste ene. Jegets mor, som også græder, lider under nedarvede traumer i sin jødiske familie. Mormoren var tæt på at miste livet i koncentrationslejr, og moren har ifølge forfatteren brugt det meste af sit liv på at forsøge at bortviske det, der aldrig kan glemmes:

”Hun levede for at glæde sin mor, selv efter at hun selv var blevet mor, og selv efter at hendes mor var død. Hun levede sit liv vendt mod sin mor, ikke mod mig.”

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

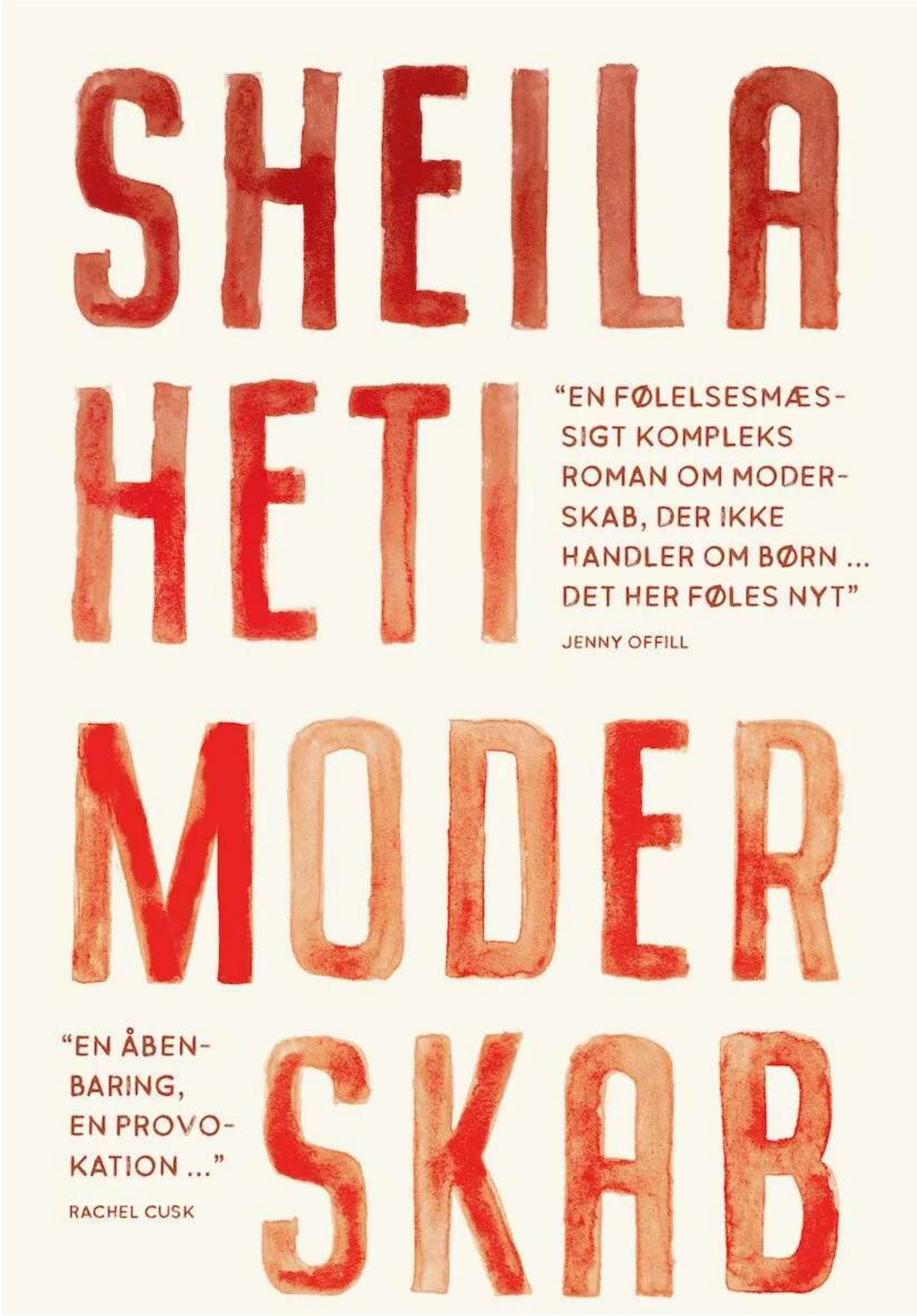

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Jeget gør det samme. Hendes projekt er at hele sin mor, og i den forstand viser bogen stilfærdigt, hvordan traumer kan sætte en stopper for det naturlige, nemlig at lyse fremad mod de næste generationer. Når børnene lever deres liv bagudvendt, er der grus i maskineriet.

Eller – sådan ville nogen mene. Men bogen er også et partsindlæg, en holdning om, hvorvidt det overhovedet er rimeligt, at kvinder skal stilles og stille sig selv spørgsmålet om børn.

Et barn som ikke dør

Som partsindlæg kunne man læse hele romanen som følgende udsagn:

At få børn er en måde at begrænse kvinders frihed på. Mødre bliver optagede af deres børn og vender ryggen til verden. For kunstnere i særdeleshed er det lig med den visse kreativitetsdød at blive mor. Kunsten er en måde at frembringe noget varigt, som er endnu bedre end børn:

”Jeg vil lave et barn som ikke dør – en krop som vil tale og fortsætte med at tale (...) En bog lever i hvert eneste menneske, der læser den. Man kan ikke bare gøre det af med den.”

Jeget har ingen positive følelser forbundet med børn, hverken andres eller sit eget (måske med en lille undtagelse, når det gælder steddatteren, Miles’ barn):

”I hele mit liv har jeg aldrig, når jeg forestillede mig at have børn, tænkt på de glæder og den fryd det ville bringe. Det eneste, jeg nogensinde har kunnet se, var lidelsen – den frygtelige smerte ved at få barnet og bekymre sig om det og elske det.”

Kroppens imperativ

Moderskabet er et livsprojekt, som hun vægrer sig ved at give sig i kast med:

”Hvad var det jeg havde været så ivrig efter at gøre? Hvad laver en kvinde – som ikke er mor – der er vigtigere end det at være mor? Er det overhovedet muligt at sige sådan noget – at der findes noget som er vigtigere at foretage sig end at være mor?”

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Sheila Getis “Moderskab” er i den grad udtryk for sin tid. I vores del af verden er børn et valg. Et projekt, som unge kvinder argumenterer for og imod, skriver Ulla Hinge Thomsen. Foto: Steph Martyniuk.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Ingen eller få af refleksionerne handler om børn. Om det at frembringe et menneske og give det (et) liv, sådan som hun selv har fået livet. Hun vil hellere give det tilbage til sin mor i form af kunst end give det videre til et barn.

Kroppen gør sit til at overbevise hende. Ægløsning giver lyst til sex, PMS gør hende rasende, blødning får hende til at græde. Den har sit eget imperativ. Men som den hypermoderne kvinde, hun er, går en del af projektet netop ud på at undslippe kroppen.

Så lad være!

Bogen er i den grad udtryk for sin tid. I vores del af verden er børn et valg. Et projekt, som unge kvinder argumenterer for og imod. Men ingen af de argumenter, der kan findes, vil svare til den oplevelse, det er at få børn. Livet må som bekendt leves forlæns, og at blive mor er et eksistentielt valg, som de er nødt til at tage ved at få et barn, og da er det for sent at blive ikke-mor igen.

Med en lettere omskrivning af Søren Kierkegaards *Enten-Eller*:

Få et barn, og du vil fortryde det. Få ikke et barn, og du vil fortryde det. Få et barn, eller få ikke et barn, du vil fortryde begge dele. Bortset fra, selvfølgelig, at de færreste fortryder deres børn, fordi vi er kodet til at elske og forsvare dem til sidste blodsdråbe.

> Når lykke bliver bagudvendthed og livsglæde er ikke at efterlade sig noget fra sin egen krop, har hypermoderniteten virkelig sejret ad helvede til

Der findes ikke et rigtigt eller forkert valg, kun en beslutning. En beslutning, jeg som læser griber mig i at tilskynde jeget til at tage, fordi jeg bliver klaustrofobisk af at være i hendes tanker. I bund og grund ønsker hun ikke at få et barn, og jeg får lyst til at råbe: "Så lad være! Definér dig ud fra, hvad du *gerne* vil, og ikke ud fra, hvad du *ikke* vil. Tag din frihed og løb!"

Velskrevet og forstemmende

Men bogen er netop ikke kun et spørgsmål om børn eller ej. Det er et meget velskrevet værk, som viser, hvordan vi mennesker kan vende og dreje et eksistentielt problem i tankerne, mens tiden lige så stille løser det for os. Livet venter ikke på, at vi får besluttet os.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API Printed using PDFCrowd HTML to PDF

Da bogen er færdig, er jeget næsten 40. I stedet for at give hende svaret på det spørgsmål, hun startede med at kaste mønter på, har bogen vist hende det svar, hun allerede havde inden i sig.

”Vidste jeg det mon ikke hele tiden – at der aldrig ville komme et barn ud mellem mine ben?”

Slutningen skrives, som om den er lykkelig. Som om kunsten har forløst kunstneren og hendes mor ved at fortælle deres historie og opløse deres traume.

”Jeg tror bogen her er den mest helede og kærlige form jeg kan lave.”

Selv sidder jeg forstemt tilbage. Når lykke bliver bagudvendthed og livsglæde er ikke at efterlade sig noget fra sin egen krop, har hypermoderniteten virkelig sejret ad helvede til.

Klik dig videre til mange flere boganmeldelser lige her.

forlaget grif | moderskab | Sheila Geti

Ulla Hinge Thomsen
Ulla Hinge Thomsen, f. 1971, er uddannet cand.mag. i sprogpsykologi og fagjournalist, samt certificeret parterapeut og sexolog. Podcastvært på LYST. Hun har været redaktør og redaktionschef på flere medier, før hun i 2012 blev selvstændig.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25, 50 eller 100 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

Explore our developer-friendly HTML to PDF API | Printed using PDFCrowd | HTML to PDF